

**AVFALLSPLAN FOR LONGYEARBYEN 2005 - 2010.
KORTVERSJON.**

KORTVERSJON

FORORD

Regjeringen og Stortinget har gjennom Stortingsmelding nr 9 (1999 – 2000) om Svalbard et høyt ambisjonsnivå når det gjelder avfall på Svalbard (fra kapittel 6.3.7):

”Regjeringen vil sørge for å etablere de rammebetingelser som er nødvendig for å sikre en avfallshåndtering på Svalbard som er minst på høyde med fastlandet, og som samsvarer med de nasjonale miljømålene for øygruppen.”

Det ble på slutten av 1990-tallet utarbeidet mange planer for avfallshåndtering på Svalbard. Gjeldende avfallsplan for Longyearbyen er fra 2000. Nye rammebetingelser samt behov for både endringer og investeringer i nåværende avfallssystem har vært drivkrefter til utarbeidelse av denne avfallsplanen.

Våren 2004 ble nærings- og miljøutvalget oppnevnt som styringsgruppe for planarbeidet. Prosjektansvarlig har vært Sigmund Engdahl i Longyearbyen lokalstyre, prosjektansvarlig i SSD har vært Ann P. Pedersen, prosjektleder for avfallsplanen har vært Leif Gustav Prytz Olsen (frem til desember 2004) og senere Jørn Myrlund, begge fra SSD.

En referansegruppe bestående av representanter fra Lokalstyret, entreprenør for avfallshåndteringen, reiselivsnæringen, næringslivet og SSD har vært sterkt involvert og bidratt betydelig i planprosessen.

Asplan Viak v/Cathrine Lyche og Anne Kristine Misund har vært rådgivende sekretær for planen.

For at planen lett skal kunne revideres ut i fra de årlige budsjettvedtakene, er det laget separate dokumenter for planen og handlingsprogrammet. Foreliggende versjon er en kortversjon av avfallsplanen som beskriver de viktigste føringer og prinsipper. Følgende dokumenter finnes i tillegg til dette:

- En fullversjon av avfallsplanen med vedlegg som arbeidsverktøy for SSD og for spesielt interesserte.
- Handlingsprogram

Longyearbyen 08.06.2005

Vigdis Hole
prosjektleder i Longyearbyen Lokalstyre

Jørn P. Myrlund
prosjektleder i Svalbard Samfunnsdrift

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1 RAMMEBETINGELSER	1
2 AVFALLSHÅNTERING I LONGYEARBYEN I 2003 OG 2004	2
3 MÅL OG TILTAK	5
4 KONSEKVENSER AV FORESLÅTTE TILTAK	11

1 RAMMEBETINGELSER

Avfallshåndtering i på Svalbard er styrt av en rekke lover, forskrifter og øvrig regelverk. De viktigste er som følger:

- Svalbardtraktaten
- Svalbardloven
- Stortingsmelding nr 9 (1999 – 2000) om Svalbard
- Svalbardmiljøloven (ny fra 1. juli 2002)
- Forskrift om miljøgifter, avfall og gebyrer for avløp og avfall på Svalbard (ny fra 1. juli 2002)

Sysselmannen er øverste miljøvernmyndighet på Svalbard etter Svalbardmiljøloven. Longyearbyen Lokalstyre (LL) har ansvar for blant annet samfunns- og arealplanlegging og infrastruktur i Longyearbyen, og har fått delegert myndighet iht flere paragrafer i Svalbardmiljøloven og forskriften om miljøgifter, avfall etc. Ny organisasjonsmodell fra 2002 bygger på bestiller-/utførerprinsippet, der strategiske oppgaver, bestillerfunksjonen og myndighetsutøvelse ivretas i Longyearbyen lokalstyres egen organisasjon. Selve tjenesteproduksjonen kjøpes fra andre og da i hovedsak fra Svalbard Samfunnsdrift AS (SSD), som er heleid av LL.

SSD sørger for renovasjonsordningen i Longyearbyen. SSD har konkurranseutsatt jobben med innsamling, transport og behandling av avfall, for tiden er det NordMiljø AS som utfører dette på oppdrag fra SSD.

Lokalsamfunnsplan 2004 - 2012 for Longyearbyen definerer både mål for utviklingen i lokalsamfunnet, og retningslinjer for hvordan Longyearbyen lokalstyre skal arbeide for å nå målene.

Regjeringen og Stortinget vil gjennom Stortingsmelding nr 9 (1999 – 2000) om Svalbard sikre en avfallshåndtering på Svalbard som er minst på høyde med fastlandet. Dette innebærer at fastlandsregelverket er relevant som sammenligningsgrunnlag. Det viktigste her er:

- Stortingsmelding nr 25 (2002 – 2003) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand":
- Forurensningsloven
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forslag om blant annet å forby deponering av nedbrytbart avfall fra 2009
- 5 avtaler der den emballasjeforbrukende bransjen tar ansvar for håndtering av avfallet den skaper (gjelder papp, plast, drikkekartong)

Det er tidligere laget mange planer for avfallshåndtering på Svalbard. Det karakteristiske for dem er at tiltakene som skulle gjennomføres et par år etter iverksettelse av planen ikke er gjennomført. Det kan se ut som om dette skyldes en kombinasjon av at det er usikre og mer omfattende tiltak enn de som ble planlagt i starten av planperioden, samt at forankringen i planen kan ha avtatt etter hvert. Flere av de siste planene inkluderer for eksempel tiltak for å kompostere matavfall samt energigjenvinne deler eller alt restavfall. Dette er imidlertid ikke blitt gjort så langt.

2 AVFALLSHÅNDTERING I LONGYEARBYEN I 2003 OG 2004

2.1 Innsamling av avfall

Det var i slutten av 2004 1900 innbyggere fordelt på 911 husholdningsabonnenter i Longyearbyen. Husholdningene leverer avfallet til felles containerstasjoner som er utplassert på 36 sentrale steder i Longyearbyen (bringeordning). Hver containerstasjon har to containere, en for restavfall og en for sortert avfall.

Typisk containerstasjon for avfall. Mars 2004

Containerne tømmes ved behov, som regel hver 14. dag. Hver container fraktes separat til avfallsanlegget for tømning innendørs. De 5-kamrede sorteringscontainerne tømmes ved at spjeldene mellom kamrene med de sorterte fraksjonene åpnes for hver fraksjon i bingen for dette på avfallsanlegget.

Større gjenstander og farlig avfall leveres direkte til avfallsanlegget.

Næringsdrivende er i dag selv ansvarlig for sortering og frakt av avfallet til avfallsanlegget. De bestiller containere som blir satt ut etter behov eller leverer selv avfallet til avfallsanlegget. Containerne tømmes også på bestilling, og kommer i tillegg til de faste tømningene.

Næringsavfallet er for en stor del bygge- og riveavfall med mye trevirke som sendes til deponi. Næringslivet betaler for levering av restavfall og usortert grovavfall.

Avfall fra sykehuset kjøres av helsemessige grunner direkte til energiverket for forbrenning sammen med kullet. Avfall fra skip som anløper havna kjøres direkte til deponiet uten å bli presset i avfallsanlegget. På avfallsanlegget er det eget mottak for utrangerte snøscootere og biler.

2.2 Behandling av avfall

Avfallsanlegget i Longyearbyen. Oktober 2004

Av totalt 1630 tonn som oppsto i Longyearbyen i 2004, ble det sortert ut 290 tonn for gjenvinning (ca 18 %), det resterende avfallet ble deponert på egen fylling i Adventdalen ved Gruve 6.

Deponiet i Adventdalen ble etablert i 1991. Deponiet hadde da en forventet levetid på 75 år. I 2004 ble det deponert ca 1.300 tonn avfall. Pga økning i avfallsmengdene blir deponiet i 2004 (med dagens avfallsmengder) vurdert å ha en restlevetid på om lag 5 år.

Pressingen av restavfall resulterer i en volumreduksjon på mellom 60 og 70 % og reduserer mengden flyveavfall på deponiet. Grovavfall som ikke er egnet for pressing deponeres direkte. Deponert avfall overdekkes

fortløpende med grus og sand, om vinteren benyttes slagg fra energiverket. Grovavfall samt bygg- og rivningsavfall deponeres på eget avgrenset område på deponiet og kan, om behov, tas ut for annen behandling.

Det er siden 1998 utført temperaturmålinger og tatt prøver av sigevann fra deponiet. Temperaturen midt i deponiet er på mellom 10 og 30 °C. Dette innebærer at det er aktivitet i deponiet, og at det dannes både deponigass og sigevann som er påvirket av det som deponeres.

Deponiet i Adventdalen mars 2004.

Sigevannet fra deponiet har lave verdier for de fleste parametere, og er generelt mindre konsentrert enn fra et gjennomsnittsdeponi på fastlandet, men det skal bemerkes at verdiene varierer mye fra prøve til prøve. Mange verdier er under kravene for drikkevann, men noen er over det som godtas uten bunn- eller sidetetting på fastlandet. Dette gjelder total nitrogen, kobber, sink, bly, kadmium, kvikksølv og PCB

I de 10 siste årene har det vært forbrent omlag 260 000 tonn kull for energiforsyning til Longyearbyen. Årlig mengde aske antas å være nærmere 3000 m³ eller 3400 tonn og mengde slagg 6400 tonn i årene fremover. I dag lagres slagg ved elveløp ned til sjøkanten, før det brukes som dekke på avfallsdeponiet ved gruve 6 eller brukes som dekke/overfylling av grøfter for kabler og rør. Det er også brukt slagg som strø opp til gruve 7 ved glatt føre. Asken deponeres i fylling i sjøkanten.

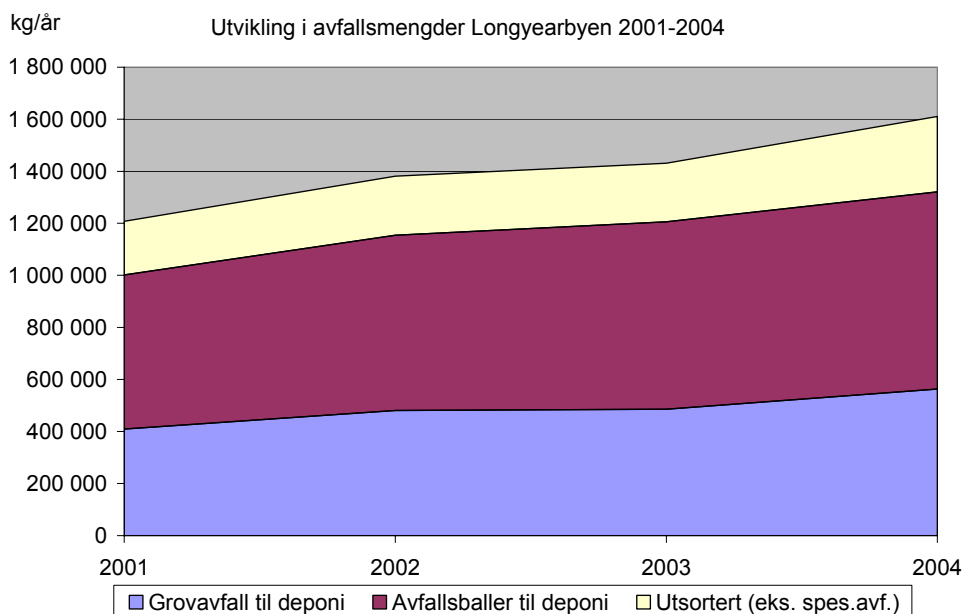
2.3 Avfallsmengder

Før år 2000 ble avfallsmengdene beregnet iht volum på tømte containere. I 2000 ble det installert vekt på avfallsanlegget, og siden dette er alt avfall veid før det blir deponert eller sendt til fastlandet for videre behandling. Tabellen under viser utvikling i avfallsmengde i LYB fra 2001 til 2004.

Fraksjon	2001 kg/år	2002 kg/år	2003 kg/år	2004 kg/år	%-vis økn. 2001-04	%vis økn. pr. år
Papir	41 298	59 532	62 080	58 600	42 %	14 %
Papp	71 698	74 424	100 100	112 890	57 %	19 %
Glass	78 250	64 000	30 180	62 560	-20 %	-7 %
Aluminium	3 120	5 076	6 500	9 280	197 %	66 %
Plast	4 500	8 960	8 780	14 500	222 %	74 %
EE-avfall	7 500	14 760	16 443	31 064	314 %	105 %
Spesialavfall	59 601	26 023	34 988	15 307	-74 %	-25 %
Grovavfall	409 647	480 791	485 205	563 306	38 %	13 %
Avfallsballer	591 538	673 580	721 100	757 790	28 %	9 %
Sum deponert	1 001 185	1 154 371	1 206 305	1 321 096	32 %	11 %
Utsortert (eks. spes.avf.)	206 366	226 752	224 083	288 894	40 %	13 %
Sum avfallsmengde	1 267 152	1 407 146	1 465 376	1 625 297	28 %	9 %

Avfallsmengde i LYB 2001 – 2004 i kilo. Kilde: Årsrapport renovasjon LYB 2004. SSD

Husholdningsavfall utgjør i størrelsesorden 40-45 % av de totale avfallsmengdene. I 2004 produserte hver innbygger ca 370 kg husholdningsavfall i Longyearbyen. Gjennomsnittet på fastlandet var i 2003 365 kg/innbygger.

Utvikling i avfallsmengder i LYB 2001 – 2004. (Kilde: Årsrapport renovasjon LYB 2004. SSD).

2.4 Administrative og økonomiske forhold

Renovasjon i Longyearbyen bemannes i 2004 av ca 3 årsverk.

SSD hadde i 2002 renovasjonsinntekter på ca kr 3,0 mill. Utgiftene var på kr 2, 8 mill og fordelte seg hovedsakelig som følger:

- Strømutgifter	kr 0,2 mill
- Driftsmateriell/rekvisita	kr 0,1 mill
- Vedlikehold maskiner/inventar	kr 0,2 mill
- Arbeid ved entreprenør	kr 1,9 mill
- Øvrig/diverse	kr 0,4 mill

SSD har frem til nå fått statlig tilskudd som har dekket alle investeringer innen renovasjon, noe som innebærer at man ikke har kapitalkostnader på renovasjonssiden.

Følgende er satser for årsgebyr husholdningsrenovasjon for 2004:

- Leiligheter kr. 2.440,-
- Hybelleilighet / hybel kr. 1.220,-

De siste årene har økningen i renovasjonsgebyrene vært omtrent som prisstigningen.

3 MÅL OG TILTAK

Visjon fra Lokalsamfunnsplanen 2004 – 2012 bør også videreføres til avfallsplanen: *Longyearbyen – unikt, trygt og skapende.*

Følgende er hovedmål for avfallshåndteringen i Longyearbyen (basert på nasjonale og lokale rammebetingelser):

Avfall i Longyearbyen skal håndteres på en slik måte at Longyearbyen fremstår som en verdig innfallsport til en av verdens best forvaltede villmarker.

Avfallshåndteringen i Longyearbyen skal ressurs- og miljømessig være minst like god som på fastlandet.

- "Føre-var"-prinsippet skal legges til grunn for all avfallshåndtering
- Miljøhensyn skal veie tyngst ved konflikt med andre interesser.
- Fastlandets lov- og regelverk skal følges inntil vi er sikre på at evt avvik er miljømessig eller samfunnsøkonomisk bedre.

Undervegs i planprosessen er det kommet frem forslag til mange tiltak. Alle disse tiltakene er vurdert undervegs i planarbeidet. I denne kortversjonen av planen er det hovedsakelig de anbefalte tiltak som blir omtalt.

3.1 Avfallsforebygging

Mål:

Veksten totalt i kg avfall pr innbygger og år skal ikke være høyere enn landsgjennomsnittet.

Status i Longyearbyen:

Total avfallsmengde i Longyearbyen var i 2001 (første hele år med veiing av avfallet i Longyearbyen) 1.276 tonn og i 2003 1.465 tonn, dvs en økning på 15 % på 2 år. Gjennomsnittsoekningen på landsbasis for husholdninger var i samme periode 14 kg/innbygger og år eller 6 %. Det er umulig å si om veksten i avfall fra husholdningene er like stor som veksten i den totale avfallsmengden, eller om veksten for en stor del skyldes avfall fra næringslivet. Mengde husholdningsavfall var i 2003 ca 375 kg/innbygger

Tiltak:

Å redusere avfallsmengdene, dvs forhindre at avfall oppstår, er avhengig av blant annet endring av forbruksmønstre inklusive folks holdninger og vaner. For eksempel gjelder dette folks vaner for kjøp og bruk av varer og tjenester; fra kjøp av "bruk- og kastprodukter" til i større grad tjenester og mer holdbare produkter som også kan repareres. Denne endringen kan man bidra til gjennom blant annet holdningsskapende arbeid. Imidlertid er det så mange andre faktorer til stede her, at effekten av tiltakene i denne planen neppe kan måles separat. Tiltak som vurderes og foreslås her vil være viktige for å hindre at avfall oppstår, men får forhåpentligvis bidrag fra øvrige endringer i samfunnet som går utover det som denne planen kan påvirke i særlig grad.

For å få matavfall bort fra det øvrige avfallet og i stedet tilbake til det naturlige kretsløpet, bør det installeres matavfallskverner i kjøkkenavløpet i alle boliger og storkjøkken. SSD vurderer kvaliteten på avløpsnett som tilfredsstillende for å håndtere den økte belastningen matavfallskverner i alle hus ville medføre. Resipientundersøkelsen av Adventfjorden i 2001 viser at det antagelig ikke er noe lokalt problem rundt utslippspunktet med den organiske belastningen fra avløpssystemet som var den gang. Totalt sett er organisk belastning i Isfjorden heller ikke noe problem. En ny resipientundersøkelse bør gjennomføres før endelig valg om installering av matavfallskverner gjøres. På bakgrunn av denne kan det avgjøres om det er tilrådelig å installere matavfallskverner i alle boliger og storhusholdninger, evt bare deler av disse, eller om det må gjøres tiltak som for eksempel å forlenge utslippsledningen/endre utslippspunktet før matavfallskverner installeres. Installeringen bør gjøres etappevis for å se virkningene i ett område før det evt utvides til alle.

Mengden uadressert reklame oppleves som et problem for beboere som ikke ønsker dette, samtidig som det skaper avfall. Man bør derfor i samarbeid med

mens landsgjennomsnittet var 365 kg/innbygger.

Posten arbeide for å redusere mengden uønsket reklame og oppfordre innbyggerne til å si nei til slik reklame.

Det bør oppfordres til å starte en egen bedrift med formål å selge brukte ting. Barnehagene, skolen og evt andre oppfordres også til å arrangere brukmarked.

Det genereres mye plastavfall. For å redusere dette bør det jobbes for å få tilbake panteordning for plastflasker som har pant på fastlandet i butikkene.

3.2 Kildesortering, gjenvinning og behandling av avfallsfraksjonene

Mål:

Innen 2007 skal maksimalt 10 % av total avfallsmengde utenom inert avfall gå til deponi på Svalbard.

Innen 2010 skal 75 % av både husholdningsavfallet og næringsavfallet gjenvinnes.

Alt farlig avfall/ spesialavfall skal tas forsvarlig hånd om.

I 2010 skal 90 % av brukerne fullt og helt slutte opp om de sorteringsordninger det legges opp til for avfallet.

Status i Longyearbyen:

Status gjenvinning i 2004: 18 % i Longyearbyen, dvs langt under målet.

Gjenvinningsgrad for hver avfallsfraksjon ligger langt under potensialet. Her må det store endringer til!

Status på landsbasis: Andelen materialgjenvunnet avfall fra husholdningene økte fra 9 til 46 prosent i perioden 1992 til 2003. I 2003 ble 63 prosent av nærings- og husholdningsavfallet til sammen utnyttet gjennom materialgjenvinning, kompostering eller energitnyttelse.

Tiltak:

Nær alt avfall som oppstår i Longyearbyen er rester av varer som er importert fra fastlandet. Båter som kommer med varer til Longyearbyen går ofte relativt tomme tilbake til fastlandet. Siden Svalbardmiljøet er sårbart, bør ikke avfallet sluttbehandles på Svalbard dersom det har miljømessige ulemper.

Restavfall: Følgende er vurdert som behandlingstilvalg for restavfallet:

- Deponere ved gruve 6 som i dag
- Finne nytt deponi på Svalbard, for eksempel gammel gruve
- Forbrenning i energiverket (kullkraftverket)
- Eget avfallsforbrenningsanlegg i Longyearbyen
- Sende til fastlandet til forbrenning med energigjenvinning eller deponi.

Ut i fra en totalvurdering og de oppsatte mål er en kommet frem til at den beste behandlingstypen for restavfall fra Longyearbyen er å frakte det til fastlandet for energigjenvinning i et forbrenningsanlegg (i Norge eller Norden for øvrig).

Tabellen under viser beregnede kostnader (drifts- og kapitalkostnader) for sorterte fraksjoner ved utsortering kontra levering som restavfall (NB – tabellen er basert på en mengde antagelser):

Utsortering av ulike fraksjoner				
Fraksjon	Kr/kg	som sortert kr/pers	som rest kr/pers	sparer kr/pers
Papir	2,9	99	110	10
Papp	2,8	110	125	15
Drikkekartong	1,6	1	3	1
Aluminium	-1,0	-5	15	19
Metallemballasje	2,6	6	7	1
Plast - energifraksjon	3,2	30	30	0
Plast - foliefraksjon	2,8	26	30	4
Matavfall	3,0	244	258	15
Restavfall til forbrenning	3,2	471	471	0
Sum	21,3	952	1 018	65

Metallemballasje skal samles inn som sams fraksjon, og ikke bare drikkebokser som i dag. Sorteres magnetisk i aluminium og jern på avfallsanlegget.

Tekstiler: Det settes ut egne oppsamlingsbeholdere for brukbare tekstiler.

Farlig avfall og småelektronikk: Fortsette dagens mottak på avfallsanlegget. I tillegg utdeling av en rød plastboks til alle husstander til å samle avfallet i. Boksene hentes 1 – 2 ganger pr år. Samarbeid med To-takteren om etablering av innsamlingspunkt for farlig avfall i småbåthavna.

Grovavfall: Økt sortering, mellomlagring og kverning før levering til energigjenvinning på fastlandet.

Trevirke: Oppkapping/grovflising til ved, avsetning som biobrensel til Avinor eller etablering av flisfyringsanlegg på avfallsanlegget.

Metall: Sortering og mellomlagring før forsendelse til materialgjenvinning på fastlandet.

Scooter- og bilvrak: Etablering av panteordning for å få økt innlevering.

Mottaksordning for **avfall fra skip** videreføres, og gebyr for det inkluderes i havneavgiften. Avfall som inneholder matavfall må forbrennes.

Fortsatt krav om **avfallsplaner i byggesaker**, med fokus på avfallsminimering og kildesortering, samt bedre oppfølging av avfallshåndteringen.

3.3 Oppsamling og innsamling

Mål:

Innen 2007 skal maksimalt 10 % av innbyggerne ha opplevd overfylte oppsamlingsbeholdere for noen av avfallsfraksjonene pr måned.

Innen 2010 skal 90 % av brukerne være fornøyd med både den praktiske løsningen og den estetiske utformingen av oppsamlingssystemet.

Det skal ikke forekomme ulykker som følge av oppsamling og innsamling av avfall.

Status i Longyearbyen:

Meldinger om at beholderne for papp og plast ofte er fulle. Ingen kjente ulykker siste 5 år. Ellers ikke målt.

Tiltak:

For den enkelte husholdning vil det bli lagt opp til innkjøp av matavfallskverner for å male opp matavfall i oppvaskkummen. I tillegg blir det lagt opp til anskaffelse av kildesorteringsutstyr for kjøkkenbenken for alle husholdninger.

Klima og bostruktur i Longyearbyen gjør at det neppe er en god løsning å ha egne avfallsbeholdere for hvert enkelt hus. Det legges derfor opp til å beholde dagens felles oppsamlingssteder for avfall. Det bør imidlertid gjøres en estetisk forbedring av stedene og oppsamlingsenhetene, samt at det skal være mulig å levere sortert avfall på alle leveringsstedene.

For å stimulere til økt sortering av næringsavfallet skal næringslivet tilbys løsninger som gjør det enklere å levere sortert avfall.

Det skal utlyses nytt anbud for oppsamling, innsamling, transport og behandling/avsetning av avfall. Leveransen skal inkludere:

- Et fleksibelt og estetisk riktig oppsamlingssystem basert på oppsamlingsenheter på sentrale steder.
- Mellomlagring, transport og behandling/avsetning av avfall.

I tillegg skal valgt entreprenør sørge for:

- At oppsamlingsbeholderne er dimensjonert og tømmes ofte nok til å nå målet om liten grad av overfylte oppsamlingsbeholdere
- En selvfinansierende hentetjeneste for grovavfall. Henting av avfallet bestilles direkte hos entreprenøren av de som har behov.

Estetisk utforming av oppsamlingsbeholdere vil bli et av tildelingskriteriene ved valg av entreprenør for anbudet.

LL/SSD skal utarbeide et forslag til renovasjonsforskrift for Longyearbyen som oversendes Sysselmannen med anmodning om at den fastsettes som forskrift. Forskriften skal inkludere krav om tømming av fett- og oljeutskillere 1 gang/år.

3.4 Avfallsbehandlingsanleggene

Mål:

Avfallsanlegg som deponi og mottak/sorteringsanlegg skal tilfredsstillende de til enhver tid gjeldende tillatelser og forskrifter.

Det skal ikke forekomme personskade som følge av avfallsanleggenes drift.

Avfallsmottaket skal i 2010 oppleves som et funksjonelt sted å levere avfall for 90 % av brukerne.

Status i Longyearbyen:

Deponiet tilfredsstiller ikke krav i deponiforskriften, men trenger nødvendigvis heller ikke dette. Det var i 2004 en arbeidsulykke i forbindelse med avfallspressa på avfallsanlegget.

Tiltak:

Anbudet for oppsamling og innsamling av avfall skal også omfatte for drift av avfallsanlegget og deponiet inkl emballering, mellomlagring, transport og avsetning for avfallsfraksjonene. Løsning for emballering og videreforsendelse er opp til entreprenøren så fremt det gjøres iht mål og tiltak i denne planen.

Siden nå flere av avfallsfraksjonene (og forhåpentligvis større mengder av hver) må mellomlagres, må det etableres et område som mellomlager for avfall, for eksempel på Hotellneset. Området må i så fall antagelig omreguleres. Mellomlagringsområdet bør inngjerdes og forøvrig utformes slik at det ikke er til sjenanse for omgivelsene.

Det bør lages en plan for bruk av arealene på avfallsanlegget inkl "oppstramming" av området, definerte plasser for ulike fraksjoner, skilting osv. Åpningstidene bør tilpasses brukernes behov.

Deponiet i Adventdalen:

- Det foretas en miljørisikovurdering av deponiet inkl beregning av mengde sigevann, kartlegging av transport i grunnen, resipientkarakterisering og foreta sedimentprøver for de parametere en ikke har i dag.
- Lage drifts- og avslutningsplan
- Søke Sysselmannen om ny konsesjon for deponiet

Det bør gjøres en vurdering av fremtidig håndtering/deponering av aske fra energiverket inkl deponilokalitet.

3.5 Hensatt avfall, forsøpling og villfyllinger

Mål:

90 % av innbyggere og turister skal oppleve Longyearbyen som et sted uten forsøpling, villfyllinger og hensatt avfall.

Villfyllinger skal ikke forekomme.

Status i Longyearbyen:

Problem med villfyllinger i sjøområdet og visuell forsøpling av hensatte biler/bilvrak og industripreg på ikke-industriområder.

Tiltak:

Det bør foretas registrering av klager på forsøpling. Man må i utgangspunktet prøve å finne eieren av avfallet og be vedkommende å rydde opp. Dersom dette ikke er mulig må grunneier kontaktes med samme henstilling. Dersom dette heller ikke fører frem, kan Sysselmannen kontaktes og kan evt gi pålegg om opprydding.

Prosjektet Longyearbyen Ryddigere ble gjennomført som et skippertak i 2004. "Rusken" (vår oppryddingsaksjon) bør gjennomføres hvert år. Skoleelever blir da engasjert en uke etter skoleslutt til å rydde opp etter vinteren. LL/SSD må oppsummere hvert år om det er behov for mer omfattende aksjoner i tillegg, som for eksempel den i 2004.

Det er også viktig å påvirke folks holdninger for å unngå både reell og visuell forsøpling av Longyearbyen. Kommunikasjon for å bidra til dette er tatt inn i kapittelet under.

3.6 Informasjon, kommunikasjon, holdninger og service

Mål:

Innen 2010 skal 90 % av brukerne være fornøyd med informasjon om renovasjonsordningen.

Innen 2010 skal 90 % av brukerne være fornøyd med servicen de opplever når de er i kontakt med forvaltere, utøvere av renovasjonstjenesten eller ved levering til avfallsanlegget.

Alle brukere skal vite hvor de skal henvende seg i saker som gjelder avfall og renovasjon.

I 2007 skal 80 % av brukerne være fornøyd med renovasjonstjenesten i sin helhet, og innen 2010 skal tallet være 90 %.

Status i Longyearbyen:

Status i 2004 er ukjent.

Tiltak:

- Omtale i Svalbardposten, eget informasjonsskriv samt omtale på LLs internettsider etc når ny innsamlingsordning/ny entreprise for oppsamling, innsamling og behandling av avfall er startet opp.
- Årlig informasjonsskriv eller eget renovasjonsblad til alle husstander med fokus på aktuelle problemstillinger. Årlig informasjon sendes også ut i tilknytning til utsendelse av strømregningen. Mer aktiv bruk av SSDs og LLs internettsider til informasjon om avfall.
- Egen informasjon til næringslivet om kildesorteringsløsninger og avfallsreduksjon.
- Eget informasjonsskriv om avfallshåndtering til alle nye innbyggere.
- Små informasjonsdrypp i for eksempel Svalbardposten eller på internettsidene eller lokalTV med tips for å redusere avfallsmengden.
- Generelt mer aktiv informasjon i Svalbardposten om avfall, for eksempel fast spalte om avfall, renovasjon, hensatt avfall og gjenvinning.
- Holdningsskapende arbeid i skole og barnehage.
- Det opprettes en årlig miljøpris – høy gjenvinning totalt medfører høy sum på miljøprisen. Prisen deles ut til en institusjon, klasse, barnehage, virksomhet eller andre som utmerker seg ved god innsats på avfallssiden.
- Sammenligne avfallsmengder og gebyr i Longyearbyen med kommuner på fastlandet. Fortelle brukerne om utviklingen – gi tilbakemeldinger i for eksempel Svalbardposten.
- Brukerundersøkelse for renovasjon i 2005, 2007 og 2010 for å få tilbakemeldinger på hvordan renovasjonsordningen virker samt vurdere status i forhold til målene i denne planen.

3.7 Renovasjonsgebyr

Mål:

Renovasjonsgebyret for husholdninger skal være lavere enn den dyreste kommunen på fastlandet, men likevel ikke høyere enn landsgjennomsnittet + 50 %.

Gebyret for levering av avfall fra næringslivet skal ikke være mer enn ca 30 % høyere enn en sammenlignbar region i Finnmark.

Status i Longyearbyen:

Gjennomsnitt av mest brukte

Tiltak:

Næringslivet betaler i dag anslagsvis bare for 50 – 70 % av grovavfallsmengden de leverer. Næringslivet må i fremtiden betale for håndtering av sitt eget avfall, dvs at ordningen for næringslivet totalt sett må være selvfinansierende. Det må derfor gjøres mer for å sørge for at næringslivet ikke blir "gratispassasjerer" i ordningen for husholdningsavfall. Det bør fortsatt motiveres til kildesortering og gjenvinning via gebyrsatsene. SSD bør derfor videreføre dagens gebyrsystem for næringsavfall, evt med noe justering og oppdeling av prisen på de ulike fraksjonene iht prisene som gjelder etter den nye anbudsrunder på blant annet avsetning av avfallsfraksjonene.

Pga felles avfallsbeholdere og at de fleste betaler renovasjonsgebyret via husleien, er det antagelig vanskelig å finne en ordning for å differensiere renovasjonsgebyret for **husholdningene** iht forutsetningene i forskrift om miljøgifter, avfall og gebyrer etc på Svalbard. Det foreslås derfor å beholde dagens prinsipp for fordeling av renovasjonsgebyr.

sats for renovasjonsgebyr i Norge er kr 2.200 inkl mva, for Finmark er tallet kr 2.734. Tiltakene kan innebære merkostnader opp til **kr 560** pr husholdning pr år.

Status for næringslivet i Longyearbyen eller Finmark er ikke undersøkt.

Folk som leverer kildesortert husholdningsavfall direkte på avfallsanlegget kan få utbetalt en sum fordi de da bidrar til å nå gjenvinningsmålene, samt at de belaster renovasjonskostnadene mindre enn om de leverer restavfall. Dette vil derfor motivere folk til å levere sortert avfall direkte. På den annen side kan det føre til at for eksempel barn tar ut avfall fra sorteringscontainerne i byen, noe som vil være sikkerhetsmessig uheldig. Forslaget bør vurderes nærmere før en evt innfører ordningen.

3.8 Rammebetingelser

Mål:

Det skal sikres rammebetingelser som gjør det mulig å oppnå denne planens mål for avfallshåndtering.

Status:

Rammebetingelsene er trolig til stede.

Tiltak:

For å redusere belastningen på renovasjonsgebyret, kan det søkes om støtte til investering av nytt oppsamlingsutstyr, mellomlagring, emballering og biobrenselanlegg. Dette er imidlertid ingen forutsetning for å nå målene i planen. Søknaden kan ses som en del av de tilskuddssøknadene som gjøres for Longyearbyen totalt sett.

Pressing og balling av avfall på avfallsanlegget. Mars 2004.

4 KONSEKVENSER AV FORESLÅTTE TILTAK

De foreslåtte tiltakene i avfallsplanen for Svalbard vil gjøre at de registrerte avfallsmengdene på Svalbard i sum antagelig vil være lavere de første årene etter at planen settes i verk. Det er spesielt tiltaket med matavfallskvern som vil bidra til dette, men også tiltak mot uadressert reklame og et godt fungerende gjenbrukstorg vil kunne bidra. Etter hvert vil sannsynligvis den generelle veksten i avfallmengdene kompensere for effekten av de avfallsreducerende tiltakene.

Tiltakene på kildesortering vil medføre at restavfallsandelen blir betydelig mindre, mens de andre fraksjonene vil øke i volum og andel. Tiltaket med innføring av rødboks-system for farlig avfall vil forhåpentligvis øke innsamlet mengde av denne fraksjonen.

Næringslivet må betale for sitt eget avfall - dvs en større andel av avfallet som leveres til avfallsmottaket. Dette vil forhåpentligvis føre til større bevissthet omkring kildesortering av avfallet slik at det blir betydelig mindre grovavfall som leveres usortert.

Følgende tiltak vil kreve til dels betydelige investeringer:

- * innføring av matavfallskverner
- * innføring av "rød-bokssystemet" for farlig avfall
- * emballeringsutstyr for restavfallet
- * opparbeidelse av mellomagringsplass for avfall til utskipning
- * forlengelse av utslippsledningen for avløp

Det er gjort en beregning på hva tiltakene vil koste for husholdningene. Beregningene viser at med den handlingsplanen det er lagt opp til vil gebyret i gjennomsnitt vil øke med ca kr 550 pr husstand. Det er da inkludert drifts- og kapitalkostnader og det er beregnet at matavfallskvernene skal finansieres gjennom renovasjonsgebyret. Det må likevel påpekes usikkerhetene ved beregningene. Dette er så vidt innenfor målsettingen i delmålet om renovasjonsgebyr.

I utgangspunktet ville man kanskje forventet at kostnadene ved å sende avfallet til fastlandet ville gitt betydelig større økning i gebyret enn det som er beregnet. Forklaringen ligger hovedsakelig i følgende: Mindre avfall til håndtering, mer utsortering av gjenvinnbare fraksjoner samtidig som kildesorteringsutstyr til hver husholdning forutsettes dekket av huseier og ikke gjennom renovasjonsgebyret. De totale renovasjonskostnadene for næringslivet vil øke fordi næringslivet må betale for kostnadene ved det avfallet de leverer, dvs større andel av avfallet enn det de har gjort til nå. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til for eksempel sammensetning på grovavfallet. Dette kan ha konsekvenser både for måloppnåelse i forhold til andel avfall til deponi og for avfallskostnader for næringslivet.

Gjennomføring av tiltakene i planen medfører en del merarbeid sammenlignet med dagens situasjon. En del av dette må belastes administrasjonen. Behovet for økt bemanning i administrasjonen vil være avhengig av hvor mye man ønsker å gjøre internt kontra hvor mye man ønsker å bruke eksternt hjelp til.

Tiltakene som er foreslått er forankret i fastlandsregelverket. I 2004 hadde Longyearbyen en avfallshåndtering som var dårligere enn fastlandet, dette gjelder for eksempel andel avfall til gjenvinning samt bruk av og kontroll med deponiet. Dersom tiltakene i denne planen gjennomføres, kan man innen løpet av planperioden nå målet om en avfallshåndtering i Longyearbyen som er minst på høyde med fastlandet.